

ความเป็นมา

1. หลักการและเหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 มาตรา 78 บัญญัติให้ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องรักษาจรรยาข้าราชการตามที่ส่วนราชการกำหนดไว้ โดยมุ่งประสงค์ให้เป็นข้าราชการที่ดีมีเกียรติและศักดิ์ศรีความเป็นข้าราชการ โดยให้ส่วนราชการกำหนดข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของงานในส่วนราชการนั้น ตามหลักวิชาและจรรยาวิชาชีพ โดยเฉพาะในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง
2. ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ
3. การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้
4. การปฏิบัติหน้าที่โดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม
5. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานและตามมาตรา 79 บัญญัติว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามจรรยาข้าราชการอันมิใช่เป็นความผิดทางวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาตักเตือน นำไปประกอบการพิจารณาแต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน หรือสั่งให้ผู้นั้นได้รับการพัฒนา

กรมการข้าวในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกลไกในการขับเคลื่อนภารกิจของรัฐได้ตระหนักและให้ความสำคัญที่จะสนองเจตนารมณ์ด้านจริยธรรมธรรมาภิบาล รวมทั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี จึงได้จัดทำข้อบังคับกรมการข้าวว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมการข้าว พ.ศ.2553 โดยนำจรรยาข้าราชการที่สำคัญ 5 ข้อ ที่กำหนดไว้ในมาตรา 78 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. 2551และค่านิยมอีก 2 ประการ ที่พบว่ามีค่าสำคัญ ได้แก่ ความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ และการดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นแนวทางในการจัดทำข้อบังคับว่าด้วยจรรยา เพื่อเป็นกรอบมาตรฐานในการกำกับ การประพฤติปฏิบัติตนของข้าราชการ พนักงานราชการและลูกจ้างของ กรมการข้าวทุกคน เพื่อให้ทรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็น ข้าราชการที่ดี ควรแก่ความไว้วางใจและเชื่อมั่นของบุคคลทั่วไป

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บุคลากรกรมการข้าวมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ข้อบังคับกรมการข้าวว่าด้วย จรรยาข้าราชการกรมการข้าว พ.ศ. 2553
2. เพื่อเป็นแนวทางในการประพฤติและปฏิบัติตนตามข้อบังคับ กรมการข้าวว่าด้วยจรรยาข้าราชการกรมการข้าว พ.ศ. 2553
3. ส่งเสริมให้บุคลากรกรมการข้าวประพฤติและปฏิบัติตามจรรยา ข้าราชการกรมการข้าว เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง ประเทศชาติและประชาชน

3. ค่านิยมหลักของกรมการข้าว

RICE

R = Responsibility	หมายถึงมีความรับผิดชอบต่อสังคม
I = Integrity	หมายถึงยึดมั่นในคุณธรรม ทำในสิ่งที่ถูกต้อง
C = Credibility	หมายถึงมีความน่าเชื่อถือ
E = Excellence	หมายถึงเป็นองค์กรที่มีความเป็นเลิศ

4. วัฒนธรรมองค์กร

5. นิยามศัพท์

“จรรยาข้าราชการกรมการข้าว” หมายถึง กรอบมาตรฐานในการ ประพฤติและปฏิบัติตนของข้าราชการกรมการข้าวให้เป็นแบบอย่างที่ดีงาม เป็นที่ศรัทธา เชื่อถือ ไว้วางใจ และยกย่องชื่นชมของสังคมและประชาชนทั่วไป เพื่อทรงไว้ซึ่งเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นข้าราชการของกรมการข้าว

“ข้อบังคับ” หมายถึง ข้อบังคับกรมการข้าวว่าด้วยจรรยาข้าราชการ กรมการข้าว พ.ศ.2553

“ข้าราชการ” หมายถึง ข้าราชการพลเรือน พนักงานราชการและ ลูกจ้างในสังกัดกรมการข้าว

บทที่ 2

ข้อบังคับกรมการข้าวว่าด้วยจรรยา ข้าราชการกรมการข้าว พ.ศ. 2553 และกรณีตัวอย่าง

ส่วนที่ 1

การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง

การยึดมั่นและยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง

ความหมาย

การที่ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ตามพันธระสัญญาอย่างเต็มมืออาชีพ โดยยึดมั่นในความถูกต้อง เทียงธรรม ยึดมั่นในหลักการ จรรยาวิชาชีพและ จริยธรรม โดยไม่โอนอ่อนตามอิทธิพลใดๆ

จุดมุ่งหมาย : เพื่อรักษาความเชื่อมั่นสาธารณะ โดยต้องตัดสินใจ อย่างเที่ยงธรรม ไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

ข้อพึงปฏิบัติ

1. ตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือความถูกต้องตามหลักวิชาการ กรอบนโยบายและกฎหมายอย่างเคร่งครัด
2. ปฏิบัติหน้าที่ราชการอย่างเที่ยงตรง ยึดมั่นในผลประโยชน์ส่วนรวมเหนือผลประโยชน์ส่วนตัว
3. กล้าคัดค้านหรือโต้แย้งคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย
4. เมื่อทราบหรือพบเห็นการกระทำผิด กล้าแจ้งเหตุหรือร้องเรียน เพื่อให้มีการตรวจสอบตามกระบวนการของกฎหมาย

ข้อพึงระวัง

1. การไม่ยึดหลักวิชาการ กฎหมาย และกรอบนโยบายในการปฏิบัติงาน
2. การตัดสินใจ แก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งในการปฏิบัติงาน โดยไม่ยึดถือประโยชน์ของรัฐ
3. ไม่กล้าแจ้งเหตุหรือร้องเรียนเมื่อพบเห็นเพื่อนร่วมงานหรือผู้บังคับบัญชาของตนกระทำผิด
4. รับของขวัญ ของกำนัล หรือประโยชน์อื่นใดที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอาจทำให้เกิดอิทธิพลต่อการตัดสินใจอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยไม่ถูกต้องชอบธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

กรณีตัวอย่าง

- 1) นายขาวตรวจพบว่านายแดง ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ทุกจริตเงินของทางราชการจึงได้รายงานผลการตรวจสอบดังกล่าวตามความเป็นจริงอย่างตรงไปตรงมาต่อผู้บังคับบัญชา
- 2) นายม่วง เจ้าหน้าที่พัสดุ มีหน้าที่ดำเนินการจัดหาพัสดุเพื่อใช้ในสำนักงาน นายเขียวผู้ประกอบการรายหนึ่งเสนอให้สินบนกับนายม่วง เพื่อ

เป็นค่าตอบแทนในการที่จะได้ทำสัญญาขายวัสดุครุภัณฑ์ให้กับทางราชการ แต่นายม่วงไม่ยอมรับสินบนดังกล่าว เพื่อเห็นแก่ประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ จึงดำเนินการจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ตามระเบียบพัสดุโดยเคร่งครัด

3) นายเขียว เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นรถยนต์ของทางราชการจอดอยู่หน้าสถานบริการในเวลากลางวัน และภายหลังจากสถานบริการแห่งนั้นปิดบริการแล้วเห็นกลุ่มบุคคลจำนวนหนึ่งนั่งรถยนต์ราชการ คันดังกล่าวออกไป นายเขียวจึงได้ทำหน้าที่แจ้งไปยังส่วนราชการที่เป็นเจ้าของรถยนต์คันดังกล่าวเพื่อให้ ทำการตรวจสอบข้อเท็จจริง

4) นายแดง ได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้เข้ารับการอบรมในเรื่องวินัยและการรักษาวินัย แม้นายแดงจะเห็นว่าตนเองไม่อยู่ในข่ายที่จะกระทำผิดวินัยเพราะเป็นคนเคร่งครัดในกฎระเบียบมาโดยตลอด แต่เมื่อผู้บังคับบัญชาได้พิจารณาแล้วเห็นว่าตนเองเป็นผู้มีความเหมาะสมและเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย นายแดง จึงได้เข้ารับการอบรมในเรื่องดังกล่าว

5) นายเหลืองปฏิเสธที่จะลงนามตรวจรับพัสดุในเอกสารตามที่ผู้บังคับบัญชาสั่งการเนื่องจากเห็นว่าขณะตรวจรับนั้นไม่มีพัสดุเลย และนายเหลืองก็ไม่เคยรู้เรื่องว่ามีให้นำพัสดุมานำมาก่อนแล้วเป็นการล่วงหน้า

6) นางเขียวได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ทำลายเอกสารราชการโดยอ้างว่าเอกสารราชการดังกล่าวผู้บังคับบัญชาระดับสูงได้สั่งยุติเรื่องนี้แล้วไม่จำเป็นต้องเก็บรักษาไว้ นางเขียวได้ขอให้ผู้บังคับบัญชาทบทวน คำสั่งเนื่องจาก เห็นว่าเอกสารราชการดังกล่าวจะต้องเก็บรักษาไว้ตามระเบียบเพื่อใช้ในการตรวจสอบ อีกทั้ง ยังไม่เกิน 10 ปี หากนำไปทำลายจะเป็นการผิดระเบียบ

7) นายอมฤมิฯ ตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการทุจริต จึงทำรายงานผลการตรวจสอบ อย่างตรงไปตรงมาเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อดำเนินการตามกฎหมายโดยไม่เกรงกลัวอันตราย เนื่องจาก เจ้าหน้าที่ผู้กระทำผิดเป็นคนของผู้มีอิทธิพล

8) ผู้ประกอบการ นำเงินจำนวนหนึ่งมามอบให้เจ้าหน้าที่พัสดุเพื่อขอให้ได้รับงานประมูลชิ้นหนึ่ง เจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ปฏิเสธได้ยอมรับเงินจำนวนดังกล่าว

9) บริษัท รวยจริง จำกัด ได้นำเงินจำนวนหนึ่งมามอบให้นายทองเจ้าหน้าที่พัสดุ เพื่อขอให้ได้รับงานประมูลชิ้นหนึ่ง แต่นายทองปฏิเสธไม่รับเงินและได้ชี้แจงให้บริษัทดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ

ส่วนที่ 2

ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ

ความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ

ความหมาย

การที่ข้าราชการมีพฤติกรรมซื่อสัตย์ สุจริต ตระหนักสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อสังคม ปฏิบัติงานด้วยความอดุสาหะ พากเพียร อุทิศตน และรับผิดชอบต่อผลการกระทำของตน รับผิดชอบต่อผลที่มีต่อประชาชน และองค์กร ไม่ว่าจะอยู่ในหรือนอกหน้าที่

จุดมุ่งหมาย : เพื่อการปฏิบัติงานโดยยึดมั่นประโยชน์สาธารณะ รับผิดชอบต่อปฏิบัติหน้าที่ด้วย มาตรฐานสูง ด้วยจิตสำนึกในการบริการตามความคาดหวังของประชาชน

ความซื่อสัตย์สุจริต

ข้อพึงปฏิบัติ

1. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เทียงตรงและเที่ยงธรรม ไม่มุ่งหวังหรือแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ
2. ไม่คดโกง หลอกลวง หรือทำให้ผู้อื่นเกิดความเข้าใจผิด
3. ให้คำปรึกษาแนะนำผู้อื่นด้วยความสุจริตใจ ตรงไปตรงมา และให้ข้อมูลรายละเอียดที่สมบูรณ์ครบถ้วนเพื่อการตัดสินใจของประชาชน องค์กร ภาคเอกชนหรือหน่วยงานภาครัฐ
4. ไม่นำทรัพยากรของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น

5. ไม่แอบอ้างผลงานของบุคคลอื่นไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน มาเป็นผลงานของตนเอง

ข้อพึงระวัง

1. การมุ่งหวังหรือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากการปฏิบัติหน้าที่ราชการ
2. การนำทรัพย์สินของทางราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว
3. การใช้เวลาราชการเพื่อไปทำงานส่วนตัว
4. การแอบอ้างผลงานของผู้อื่นมาเป็นผลงานของตน

กรณีตัวอย่าง

1) นายเหลืองใช้เวลาราชการไปพูดคุยเรื่องส่วนตัวหรือเดินทางไปเดินมาถ่วงเวลาในการทำงานเพื่อเก็บงานที่เหลือไว้ทำงานล่วงเวลาซึ่งจะได้รับค่าตอบแทน และมักกลับก่อนเวลา เพื่อไปทำงานส่วนตัวหรืองานพิเศษอื่นๆ

2) นายขาว ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เกษตรกรในการตัดสินใจเพาะปลูกข้าวตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่และวัฒนธรรมการบริโภคของท้องถิ่น อย่างตรงไปตรงมาตามหลักวิชาชีพ

3) นายม่วง ได้ขออนุมัติเดินทางไปปฏิบัติราชการรวม 5 วัน นายม่วงสามารถปฏิบัติหน้าที่ราชการ ที่ได้รับมอบหมายจนแล้วเสร็จภายใน 3 วัน อีก 2 วันที่เหลือหากนายม่วงจะพักอยู่ที่บ้านของตนเองเพื่อจะได้เบิกค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าที่พักจนครบ 5 วัน ก็ไม่มีใครทราบ แต่นายม่วงไม่ทำเช่นนั้น โดยกลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติ

4) นางดำ เดินทางไปราชการโดยต้องมาขึ้นรถยนต์ของทางราชการที่กรมการข้าวพร้อมคณะ ซึ่งในการเดินทางไปราชการในครั้งนี้ นางดำได้เดินทางไปและกลับระหว่างบ้านพักและกรมการข้าว โดยนั่งรถยนต์ของสามีซึ่งทำงานอยู่ที่กรมการข้าว นางดำจึงงดเบิกค่าพาหนะ

5) นายฟ้า ได้ใช้เวลาออกราชการศึกษาในระดับปริญญาโท ในการทำรายงานส่งอาจารย์ผู้สอน นายฟ้า ไม่เคยใช้อุปกรณ์หรือวัสดุอุปกรณ์ของทางราชการ ไม่ว่าจะเป็นเครื่องปริ้นเตอร์หรือกระดาษของทางราชการ

6) นายเหลือง ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการกรณีมีผู้ร้องเรียนกล่าวหาว่านายดำซึ่งเป็นผู้ร่วมงานกระทำผิดวินัย นายเหลืองได้ดำเนินการเรื่องนี้อย่างตรงไปตรงมา โดยไม่เห็นแก่ความเป็นเพื่อนและผลประโยชน์ตอบแทนที่นายดำได้เสนอให้

7) นาย ก เป็นผู้รับเหมาก่อสร้างมาขอข้อมูลเรื่องการประกวดราคาจ้างก่อสร้างอาคารราชการจากนาย ข ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่พัสดุ นาย ข ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกวดราคาจ้างตรงกับความเป็นจริง โดยไม่บิดเบือนข้อมูลอันเป็นเท็จแก่ นาย ก ถึงแม้ว่า นาย ข จะมีเรื่องโกรธเคืองเป็นการส่วนตัวกับ นาย ก มาก่อนก็ตาม

8) นายดีใจ เป็นข้าราชการได้เสนอผลงานทางวิชาการและผ่านการประเมินจนได้รับเลื่อนระดับเป็นระดับชำนาญการพิเศษ นายดีใจประทับใจเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้มากที่ได้ดำเนินการอย่างรวดเร็ว โทรศัพท์มาสอบถามความคืบหน้าก็ได้รับคำตอบทุกครั้งด้วยความเต็มใจ นายดีใจทราบในเวลาต่อมาว่าเจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการในเรื่องนี้คือ นางแสนดี นายดีใจจึงซื้อผ้าไหมมาฝากนางใจดี แต่นางแสนดีปฏิเสธที่จะรับผ้าไหม โดยได้พูดกับนายดีใจว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ และการที่นายดีใจได้เลื่อนระดับที่สูงขึ้นเป็นเพราะความสามารถ ตนเองก็ได้รับความสุขใจแล้ว

9) นายเขียว มีหน้าที่จัดซื้อจัดหาวัสดุอุปกรณ์สำนักงาน ปรากฏว่าสินค้าที่ผู้ขายส่งมอบให้แก่ทาง ราชการมีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด แต่นายเขียวยังรับสินค้าดังกล่าวเนื่องจากได้รับผลตอบแทนจากผู้ขาย

10) นางสาวแดง ตำแหน่งนักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ มีหน้าที่ในการจัดพิมพ์และเตรียมแบบทดสอบเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการ นางสาวแดงได้ควบคุมกำกับดูแลการจัดพิมพ์และเตรียมแบบทดสอบตามระบบการรักษาความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด โดยไม่เปิดเผยข้อมูลที่ได้รับรู้มา

ความรับผิดชอบ

ข้อพึงปฏิบัติ

1. ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความละเอียดรอบคอบ ใส่ใจ ระมัดระวัง และรักษาปกป้องผลประโยชน์ของทางราชการ
2. ไม่เปิดเผยความรับผิดชอบของตนเองไปให้ผู้อื่น ยอมรับความผิดพลาดในการปฏิบัติงานและแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง
3. ดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของทางราชการอย่างประหยัดคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการและพึงระมัดระวังเสมือนหนึ่งเป็นทรัพย์สินของตนเอง

ข้อพึงระวัง

1. การไม่รับผิดชอบต่อผลการกระทำของตนเอง
2. การไม่รักษาทรัพย์สินของทางราชการ

กรณีตัวอย่าง

1) นาง ก เป็นเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายในไม่ควรไปตรวจสอบในหน่วยงานที่เคยปฏิบัติ เพราะอาจทำให้เสียความเป็นกลางในการแสดงความเห็นหรืออาจมีการขัดหรือแย้งต่อประโยชน์ส่วนรวมหรือประโยชน์ทางราชการ หรือกระทบต่อความมีอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ผู้ตรวจสอบภายในควรอยู่ในสถานะที่สามารถปฏิบัติงานโดยปราศจากความมีอคติและการแทรกแซงจากบุคคลใดบุคคลหนึ่งไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม

2) นาย ก นาย ข และนาง ค ได้รับแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการคัดเลือกบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งธุรการ ดังนั้น นาย ก นาย ข และนาง ค ซึ่งเป็นคณะกรรมการดังกล่าวจะต้องมีความรู้ความเข้าใจหลักเกณฑ์วิธีการหลักเกณฑ์และระเบียบในการคัดเลือกบุคลากรในตำแหน่งดังกล่าวเป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับบุคลากรที่เข้ามาสมัครคัดเลือก และไม่ให้เกิดความเสียหายกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ

3) เจ้าหน้าที่ภายในกลุ่มงานปฏิบัติหน้าที่ตามที่ตนเองได้รับมอบหมายเป็นอย่างดีส่งผลให้กลุ่มงานสามารถบรรลุตามเป้าประสงค์ที่วางไว้อย่างทันเวลา